

In deze reeks zoomt COLLECT in op de positie van jonge kunstenaars in de hedendaagse (kunst)wereld. Waarom maakt hij of zij precies zo'n werk, waar komt de inspiratie vandaan en hoe ziet hij of zij de eigen positie in de kunstwereld. Deze maand is Tim Volckaert (\*1979, Kortrijk) aan de beurt.

# TIM VOLCKAERT

“Het kunstenaarschap is totaal irrationeel”

TEKST: ELIEN HAENTJENS FOTO: GUY KOKKEN



Zopas lanceerde Tim Volckaert bij MER. Paper Kunsthalle een monografie die luistert naar de titel ‘De Archivaris. Een introductie in het werk van Tim Volckaert’. “Ik hoop dat het boek een kantelpunt wordt. Dat ik als kunstenaar vloeibaarder zal worden. Tot nu werk ik altijd met een bepaalde thematiek in mijn achterhoofd, die ik wil delen met het publiek. Aangezien ik een gigantische to-do-lijst in mijn hoofd heb, moet het altijd vooruitgaan. Vaak krijg ik te horen dat elk van mijn werken tot een heel oeuvre op zich zou kunnen leiden. Daarom wil ik vrijer proberen werken, en niet langer de uitvoerder zijn van een idee. Ik wil mezelf verwonderen en laten leiden door het toeval. Het wordt tijd om me te amuseren”, vertelt Volckaert.

Die drang om zijn wereldbeeld te delen met de maatschappij zorgde ervoor dat het proces voor Volckaert primeerde, waardoor hij vooral schetsen of kleinere werken maakte. “Lange tijd had ik het moeilijk met het productmatige van een kunstwerk. Als ik een onderwerp twee keer aansneed, kreeg ik snel het gevoel dat ik het aan het uitmelken was en dat ik mezelf verloochende. Nu zie ik in dat dat helemaal niet zo is. Bovendien heb ik recent ervaren dat een schilderij ook goed kan zijn zonder dat het zich duidelijk inschrijft in een wereldvisie. Soms is het gewoon onverklaarbaar waarom een schilderij op magischer wijze het afgebeelde overstijgt. Het boek moet een kader vormen, waardoor ook het vrijere werk een context heeft. Tegelijk is het een introductie, want het roept meer vragen op.”

## Evenwicht herstellen

Daarnaast zinspeelt de titel van het boek op de inhoud van Volckaerts oeuvre. Want net als een archivaris integreert hij in zijn werken de kunsthistorische en maatschappelijke evoluties. “Vooral de dualiteit in de omgang van de mens met zijn omgeving fascineert me. Sinds de mens zich in de renaissance meer als individu beschouwt, neemt hij een steeds dominantere houding aan ten opzichte van zijn omgeving. Zo zijn er massa's schilderijen waar een persoon op de voorgrond

als machthebber wordt afgebeeld in een interieur, terwijl je op de achtergrond het overheerste land ziet. Voor mij is het onbegrijpelijk dat we ons ecologisch systeem zodanig ontworcht hebben dat de klok niet meer terug te draaien is. Terwijl onze kinderen ons tegelijk het meest dierbaar zijn”, vertelt Volckaert.

“Vanuit dat humaankritische standpunt maakte ik onder meer werken waarbij ik de portretten van de oude meesters overschilderde. Niet vanuit een punkattitude om ze te verkwanselen, maar wel in een poging het evenwicht tussen mens, architectuur en landschap te herstellen. Op basis van dat onderzoek werk ik nu aan een reeks meer autonome schilderijen van twee op drie meter. Het is een van de eerste keren dat ik echt doelbewust een kunstwerk maak.”

### Sociale media als mentaal podium

Ook in de kunstwereld vindt Volckaert langzaam maar zeker zijn draai. “Drie jaar geleden stond ik voor de keuze: mijn werk in de periferie houden, met de grote vrijheden die daarmee gepaard gaan, of het een grotere visibiliteit geven. Door voor dat laatste te kiezen moet ik mijn tijd verdelen tussen werk creëren en het naar buiten brengen. Al is het ook boeiend om mensen te ontmoeten en je kijkt te verbreden. Bovendien zie ik mezelf als een soort paard van Troje, waardoor ik bepaalde ideeën kan lanceren”, vertelt Volckaert.

“Ook met de verkoop heb ik geen probleem. Alleen vind ik het soms lastig dat hetgeen ik kan tonen erg beperkt is, terwijl ik de flux van mijn praktijk wil delen. Tot nu toe heb ik geen goede manier gevonden om die efemere zaken te betrekken in het commerciële circuit. Al bieden sociale media wel deels een uitweg, omdat ik ze zonder enige beperking of zorgen over productiekosten of papiersoorten kan gebruiken als een soort mentaal podium.”

“Net omwille van die flux voel ik me bijvoorbeeld sterk verwant met een kunstenaar als Martin Kippenberger. Hij maakte letterlijk alles: van schilderijen over installaties tot affiches. Een kunstenaar met zo'n uitgebreid oeuvre is vandaag bijna onvindbaar. Vanuit markteconomische belangen is het beter om een oeuvre kleinschalig te houden”, vertelt Volckaert. “Al moet ik toegeven dat ik als klassiek estheet eigenlijk het liefst van al schilder. Zelfs al is dat telkens opnieuw een helletocht. Daarom bewonder ik kunstenaars als Walter Swennen of Werner Mannaers, wiens schilderkunst een ongelooflijke vrijheid en bedrieglijke eenvoud uitstraalt. Of Francis Alÿs, die met heel eenvoudige dingen en een portie verbeelding fantastische werken maakt.”

### Geen job

“In het algemeen heb ik veel bewondering voor veel collega's, en zie ik ze niet als concurrenten.

Die wil om samen te werken is iets nieuws bij onze generatie. Uiteindelijk zitten we in hetzelfde schuitje: enerzijds is het kunstenaarschap maatschappelijk nooit zo alomtegenwoordig geweest, anderzijds is onze positie nog nooit zo problematisch geweest. Onze rol is niet duidelijk, tentoonstellingen hebben geen discours meer en veel kunst blijft erg braaf. Terwijl de wereld in brand staat. Als kunstenaar voelt het soms alsof ik bomen aan het planten ben tijdens een bosbrand. Al was ik blij verrast met de massa reacties die mijn werk 'De ladder', dat te zien was tijdens de Gentse Feesten, teweeg heeft gebracht. Misschien ligt in het brengen van een nobele boodschap naar een groter publiek de toekomst van de kunst.”

“In deze context is het de kunst om ervoor te zorgen dat de inhoud een wezenlijk onderdeel van je werk is zonder pamflettair te zijn, en om je tegelijk in te schrijven in de markteconomische kunstwetten die nu eenmaal heersen zonder jezelf te verloochenen. Enkel op die manier kan ik blijven geloven dat wat ik doe belang heeft. Want op zich is het kunstenaarschap totaal irrationeel. Daarom ben ik ervan overtuigd dat kunstenaar zijn geen job is, maar een noodzaak.”



### TIM VOLCKAERT

'I am the American dream',  
22-10 t/m 26-11 bij (re)D., Mechelsesteenweg 4,  
2000 Antwerpen. [www.redgallery.be](http://www.redgallery.be)  
'Archivist, an introduction in the work of  
Tim Volckaert', 320 pagina's, MER.  
Paper Kunsthalle  
[www.timvolckaert.be](http://www.timvolckaert.be)



boven

'Da Capo I', 2015. Fotograaf Valerie Clarysse. Multiplex berkenfineer, bitumenverf, geknoopte lakens, lijnolie, zwarte verf, glas, 70 x 220 x (D)32 cm. Courtesy (re)D. Gallery.

links

'Landscapes do not combine, Adaptation of 'Selfportrait' by Albrecht Dürer, 1498', 2016, olieverf op papier, 41 x 52 cm. Courtesy (re)D. Gallery.